

Vektorivälitteiset taudit ja ilmastonmuutos Suomessa: kartoittaminen, mallintaminen ja torjunta - VECLIMIT

Vektorivälitteiset taudit ovat vertaimevien niveljalkaisten, kuten puutiaisten ja

hyttysten välittämiä kasvavia terveysuhkia sekä Suomessa että muualla Euroopassa.

Ympäristönmuutokset, erityisesti muuttuva ilmasto vaikuttaa niiden ilmaantumiseen voimakkaasti. Puutiaisaivotulehduksen (TBE) viimeaikainen leviäminen uusille alueille, borrelioositapausten määrän kasvu, sekä riskit tulokasvektori- ja taudinaiheuttajien ilmaantumislle korostavat tutkimuksen tarpeellisuutta Suomessa.

Tämän konsortion (Helsingin, Jyväskylän ja Turun yliopistot, Luke, THL, Ruokavirasto ja Ilmatieteen laitos) tavoitteena on arvioida näitä terveysriskejä suhteessa ilmastonmuutokseen Suomessa.

Tarkoituksena on entistä paremmin ymmärtää ja määrittää, mitkä tekijät vaikuttavat vektorivälitteisten infektioautien esiintymiseen ja tuottaa näin tietoa näiden tautien ehkäisemiseksi. Saavutamme nämä tavoitteet integroimalla olemassa olevia pitkäaikaisaineistoja potilastapauksista, isäntä- ja vektorilajeista sekä ympäristöstä, keräämällä tarvittavaa lisäaineistoa empiirisillä kenttäkokeilla ja käyttäen ajallista ja alueellista mallinnusta. Lisäksi käytämme metagenomiikkaa uusien taudinaiheuttajien havaitsemiseen ja vektorien sekä taudinaiheuttajien leviämisen seurantaan. Tutkimme myös taudinpurkauksia villieläimissä, ja selvitämme sekä ihmisten että eläinten altistumista vektorivälitteisille taudeille käyttäen vasta-aineseulontoja. Selvittääksemme väestön ymmärrystä, asenteita sekä toimintatapoja vektorivälitteisistä tartuntataudeista, toteutamme tutkimuksen, jonka avulla suosituksia sekä tietoa voidaan entistä tehokkaammin kohdentaa oikein. Testaamme myös kokeellisesti, voidaanko puutiaisten määrään vaikuttaa rajoittamalla niiden isäntäeläiminä toimivien metsä- ja valkohäntäkauriiden paikallista esiintymistä ja liikkumista.

Tämä konsortio tuo yhteen ainutlaatuisen monitieteisen kokoonpanon, joilla on ekologista, mikrobiologista, lääketieteellistä sekä mallintamisen ja ilmastotieteen huippuosaamista. Tämä verkosto tuottaa ja jakaa tutkimustietoa riskialueiden visualisine mallinnuksineen sekä päätöksenteon tueksi että laajemmalle yleisölle.

Kun ymmärretään tautien levinneisyyteen vaikuttavien tekijöiden ilmastoriippuvuus, voidaan muutoksia mallintaa ja ennustaa tuottaen tietoa näiden terveysuhkien minimoimiseksi Suomessa.

Lisätietoja:

Olli Vapalahti, Helsingin yliopisto (olli.vapalahti@helsinki.fi)

Jussi Sane, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (jussi.sane@thl.fi)

Otso Huitu, Luonnonvarakeskus (LUKE) (otso.huitu@luke.fi)

Eva Kallio, Jyväskylän yliopisto (eva.kallio@jyu.fi)

Hilppa Gregow, Ilmatieteen laitos (hilppa.gregow@fmi.fi)

Jukka Hytönen, Turun yliopisto (jukka.hytonen@utu.fi)

Antti Oksanen, Ruokavirasto (antti.oksanen@ruokavirasto.fi)